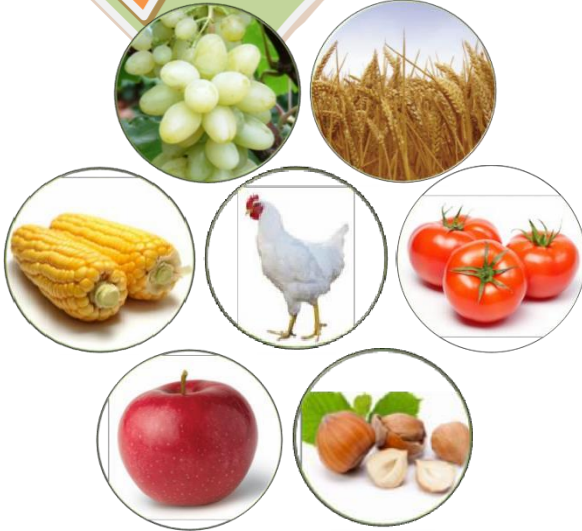

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIğI
STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIğI
TARIMSAL YATIRIMCI DANIŞMA OFİŐİ

SAKARYA İLİ
TARIMSAL
YATIRIM REHBERİ

İÇİNDEKİLER

TARIMSAL YAPI	3
GENEL BİLGİLER	4
TARIM ALANLARININ DAĞILIMI VE ÜRETİM MİKTARI	4
BİTKİSEL ÜRETİM.....	5
HAYVAN VARLIĞI.....	7
TARIM VE TARIMA DAYALI SANAYİ	8
TARIMSAL YATIRIM POTANSİYELİ	9
SAKARYA'DA TARIMA YATIRIM YAPMAK İÇİN 10 NEDEN.....	10
SAKARYA'DA TARIMSAL YATIRIM İÇİN UYGUN SEKTÖRLER VE ALANLAR.....	11
TEŞVİK VE DESTEKLER.....	13
KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARINI DESTEKLEME PROGRAMI(2015).....	14
KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ KAPSAMINDA GENÇ ÇİFTÇİ PROJELERİNİN DESTEKLENMESİ.....	17
YATIRIM TEŞVİKLERİ.....	22
KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN DESTEKLENEN ALANLAR.....	29
KOSGEB HİZMET VE DESTEKLERİ	31
İletişim Bilgileri	33

TARIMSAL YAPI

GENEL BİLGİLER

İl Nüfusu*	: 932.706 Kişi
Toplam yüzölçümü	: 4.817.000 da
Toplam tarım alanı (2014)*	: 1.807.978 da
ÇKS'ye kayıtlı Çiftçi Sayısı (2014)**	: 47.386 Kişi
ÇKS'ye kayıtlı Arazi Varlığı (2014)**	: 1.174.664 da

TARIM ALANLARININ DAĞILIMI VE ÜRETİM MİKTARI

	Alan (da)*	2014 üretim (ton)*
Tarla Bitkileri	844.490	1.385.456
Meyve ve uzun ömürlü bitkiler	837.578	232.871
Sebze	85.890	194.521

Kaynak: *TÜİK, **TRGM

BİTKİSEL ÜRETİM

TARLA ÜRÜNLERİ VERİLERİ

	Ürün Adı	2002 üretim (ton)	2014 üretim(ton)
1	Mısır (Dane)	322.061	343.988
2	Şekerpancarı	291.587	50.175
3	Buğday	70.809	42.587

MEYVECİLİK VERİLERİ

	Ürün Adı	2002 üretim (ton)	2014 üretim(ton)
1	Fındık	111.171	84.865
2	Üzüm	33.990	43.400
3	Elma	41.270	26.293
4	Armut	14.542	8.394

SEBZE ÜRETİM VERİLERİ

	Ürün Adı	2002 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)
1	Domates	69.228	38.081
2	Lahana	38.230	35.709
3	Soğan	18.394	13.296
4	Biber	25.099	7.853
5	Hıyar	10.012	4.541

Kaynak: TÜİK

HAYVAN VARLIĞI

BÜYÜKBAŞ HAYVAN SAYILARI

Büyükbaş Sayısı	2002 (Baş)	2014 (Baş)
Sığır (Kültür)	34.853	69.402
Sığır (Melez)	77.181	97.763
Sığır (Yerli)	12.433	11.556
Sığır Toplam	124.467	178.721
Manda	974	1.269
Toplam	125.441	179.990

KÜÇÜKBAŞ HAYVAN SAYILARI

Küçükbaş Sayısı	2002 (Baş)	2014 (Baş)
Koyun (Merinos)	1775	626
Koyun (Yerli)	34.018	56.915
Keçi (Kıl)	11.013	19.361
Keçi (Tiftik)	0	0
Toplam	46.806	76.902

Kaynak: TÜİK

TARIM VE TARIMA DAYALI SANAYİ

KONU	SAYI
Süt ve Süt Ürünleri	50
Et ve Et Ürünleri	35
Su Ürünleri İşleme	1
Meyve-Sebze işleme- paketleme	32
Hububat ve Bakliyat Üretimi	6
Katı ve Sıvı Bitkisel Yağ	-
Şeker Üretimi (paketleme hariç)	1
Zeytinyağı	5
Konserve ve Salça	2
Fermente ve salamura ürün üretimi	-
Pastacılık Ürünleri Üretimi	87
Nişasta ve Nişasta mamulleri	1
Bisküvi, Çikolata, Kakaolu ve Benzeri Ürünler	7
Un üretimi	8
Unlu mamuller üretimi	162

KONU	SAYI
Ekmek ve ekmek çeşitleri üretimi	311
Makarna ve İrmik Üretimi	2
Yumurta Paketleme	16
Dondurulmuş Gıda	-
Hazır Yemek, Tabldot Yemek	53
Hazır çorba ve bulyon, puding, toz karışımlar, mayonez, sos vb	2
Kuruyemiş ve Çerezler	8
Baharat İşleme	9
Alkolsüz İçecekler	11
Alkollü İçecekler	-
Bal, polen, arı sütü ve temel petek üretimi ve ambalajlama	3
Gıda Katkı ve Aroma Maddeleri	1
Gıda ile Temas Eden Maddeler	16
Yem	12
Diğer	67

Kaynak: İl Gıda Tarım Hayvancılık Müdürlüğü

TARIMSAL YATIRIM POTANSİYELİ

SAKARYA'DA TARIMA YATIRIM YAPMAK İÇİN 10 NEDEN

1. İldeki mevcut tarım arazilerinin verimli olması,
2. İlin ekolojisinin ürün çeşitliliğine ve uygun münavebe ile ikinci ürün yetiştirilmesine uygun olması,
3. Farklı 4 agro ekolojik özelliğe sahip bölgelerin yanı sıra mikro klima özelliği gösteren alanların bulunması (Geyve, Pamukova İlçeleri)
4. İlin ekolojik açıdan iyi tarıma elverişli olması, özellikle dış mekan süs bitkilerinde Türkiye'de marka haline gelmesi,
5. Mevcut büyükbaş hayvan ırklarının kaliteli olması, suni tohumlamanın yaygın olarak yapılması ve İlde çok sayıda et işleme ve süt işleme tesisinin bulunması,
6. Mevcut kümes kapasiteleri ve bilinçli çiftçi yapısı ile gelişmiş beyaz et sektörüne sahip olması,
7. İlin büyük tüketim merkezlerine yakın olması ve her türlü ulaşım sistemine (kara, deniz, hava, demiryolu) sahip olması dolayısıyla üretimde girdi temini ve pazarlama kolaylığı olması,
8. Genç nüfusun fazla olması (Nüfusun %63'ü 10-49 yaşları arasındadır) ve eğitim, kültür seviyesinin Türkiye ortalamasının üstünde olması,
9. Zengin yer altı ve yer üstü su kaynaklarının olması,
10. İlde var olan organize sanayi bölgeleri ve gümrük kapısının tarıma dayalı sanayi için cazip özellikte olması.

SAKARYA'DA TARIMSAL YATIRIM İÇİN UYGUN SEKTÖRLER VE ALANLAR

SEKTÖR ADI	AÇIKLAMA
Yaş Sebze-Meyve Ürünleri İşleme ve Paketleme Sektörü	İlin mevcut yaş meyve ve sebze üretim potansiyeli ve büyük tüketim merkezlerine yakınlığı göz önünde bulundurulduğunda hali hazırda yeterli olmayan işleme ve paketleme tesis kurulumu cazip yatırım konularından biri olmaktadır.
Dondurulmuş Gıda Sektörü	İl bitkisel ve hayvansal ürünleri ile dondurulmuş gıda sektörüne 4 mevsim hammadde sağlayabilecek büyük potansiyele sahiptir.
Un ve Unlu Mamuller	Nihai tüketim noktalarına yakınlığı ve bu tesislerde çalışacak kalifiye eleman ihtiyacını karşılayabilecek potansiyele sahip olması yatırım için uygun şartlar sağlamaktadır.
Süs Bitkileri	Dış mekan süs bitkileri üretiminde marka olmuş, kesme çiçek üretiminde gelişmekte olan İlde, Gümrük kapısının (ithalat-İhracat) varlığı ticareti kolaylaştırması açısından yatırımcılar için avantaj sağlamaktadır.

SEKTÖR ADI	AÇIKLAMA
Laboratuvar Hizmetleri	İlde gıda, karantina ve kalıntı izleme konularında analiz laboratuvarlarına ihtiyaç duyulmaktadır.
Et Kesim Tesisleri	Gerek İlin hayvan potansiyeli gerekse İl dışından kesime gelen hayvan sayısının çokluğu nedeniyle İldeki mevcut ruhsatlı kesimhane kapasitesi yeterli gelmemekte ve yeni tesislere ihtiyaç duyulmaktadır.
Damızlık Hayvan Yetiştiriciliği	Coğrafi konum itibariyle İlin kavşak noktada bulunması damızlık hayvan yetiştiriciliği için uygun ortam oluşturmaktadır.

TEŞVİK VE DESTEKLER

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARINI DESTEKLEME PROGRAMI(2015)

UYGULAYICI KURUM: GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI

1-EKONOMİK YATIRIMLAR

DESTEK KAPSAMI : Tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik yeni yatırımlar ile mevcut faal olan veya olmayan tesislerin kapasite artırımı ve teknoloji yenilenmesine yönelik yatırımlar ya da kısmen yapılmış yatırımların tamamlanmasına yönelik yatırımlar

KİMLER BAŞVURABİLİR: Gerçek ve tüzel kişiler

YATIRIM KONULARI		YATIRIM TUTARI	DESTEK VERİLEN İLLER*	DESTEK ORANI
Bitkisel ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması	Yaş meyve sebze tasnif, paketlenme ve depolama	3.000.000	39 İL	% 50
	Tohum işleme, paketlenme ve depolama	3.000.000	81 İL	
	Diğer	1.000.000	81 İL	
Hayvansal ürün işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		3.000.000	39 İL	
Su ürünleri işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		3.000.000	39 İL	
Hayvansal orjinli gübre işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması		2.000.000	81 İL	

SAKARYA İLİ TARIMSAL YATIRIM REHBERİ

YATIRIM KONULARI		YATIRIM TUTARI	DESTEK VERİLEN İLLER*	DESTEK ORANI
Alternatif enerji kaynakları kullanan yeni seraların yapımı		3.000.000	81 İL	% 50
Soğuk hava deposu yapımı		1.000.000	81 İL	
Çelik silo yapımı		1.000.000	81 İL	
Tarımsal üretime yönelik Modern Sabit Yatırımlar	Küçükbaş ve kanatlı hayvan yetiştiriciliği, Mantar yetiştiriciliği, kültür balıkçılığı	1.000.000	39 İL	
	Büyükbaş hayvan yetiştiriciliği	1.500.000		
Alternatif enerji kaynakları üretim tesisleri*		3.000.000	81 İL	

***39 il:** Adana, Adıyaman, Antalya, Artvin, Bilecik, Bingöl, Bitlis, Bolu, Edirne, Eskişehir, Gaziantep, Gümüşhane, Hakkari, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Muğla, Niğde, Rize, Sakarya, Siirt, Sinop, Tekirdağ, Tunceli, Zonguldak, Bayburt, Kırıkkale, Batman, Şırnak, Bartın, Iğdır, Yalova, Karabük, Kilis, Osmaniye ve Düzce

2-BİREYSEL SULAMA YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ

DESTEK KAPSAMI	1/1/2016-31/12/2020 tarihleri arasında kırsal alanda ekonomik ve sosyal gelişmeye katkı sağlamak için belirlenmiş bireysel sulama sistemlerinin desteklenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar
KİMLER BAŞVURABİLİR	Gerçek ve Tüzel Kişiler
YATIRIM KONULARI	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tarla içi damla sulama sistemi kurulması ✓ Tarla içi yağmurlama sulama sistemi kurulması ✓ Tarla içi mikro yağmurlama sulama sistemi kurulması ✓ Lineer sistem yağmurlama sulama makinesi alınması ✓ Center pivot sistem yağmurlama sulama makinesi alınması ✓ Tamburlu sistem yağmurlama sulama makinesi alınması ✓ Güneş enerjili sulama sistemleri kurulması
YATIRIM TUTARI VE DESTEK ORANI	<ul style="list-style-type: none"> • Gerçek kişiler için : 100.000 TL • Tüzel kişiler için : 200.000 TL • Hibe Desteği Oranı : %50

NOT: 1-Uygulamaya ilişkin detaylar 29.04.2016 tarih ve 29698 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı Kapsamında Bireysel Sulama Sistemlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ’de (Tebliğ no: 2016/13)” yer almaktadır.

NOT: 2- Başvurular; 2016 yılı için 29.04.2016 tarihinde başlar ve bu tarihten itibaren kırk beş gün dür. 2017-2020 yılları arasında programın uygulama yılı itibariyle 1 Ocak tarihinde başlar ve bu tarihten itibaren kırk beş gündür.

KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ KAPSAMINDA GENÇ ÇİFTÇİ PROJELERİNİN DESTEKLENMESİ

YATIRIM KONULARI		DESTEK VERİLEN İLLER	DESTEK MİKTARI (en fazla)	BAŞVURU YERİ VE TARİHİ
Hayvansal Üretime Yönelik	Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık projelerini,	81 İL	30.000 TL	Başvuruların, genç çiftçilerin kırsal alanda ikamet ettiği veya ikamet etmeyi taahhüt ettiği yerleşim biriminin bağlı olduğu il/ilçe müdürlüklerine bizzat yapılması şarttır.
	Arı ve arı ürünleri yetiştiriciliği projelerini			
	Kanatlı ve ipekböceği yetiştiriciliği projelerini,			
Bitkisel üretime yönelik	Kapama meyve bahçesi tesisi projelerini			
	Fide, fidan, iç ve dış mekân süs bitkisi yetiştiriciliği projelerini,			
	Kontrollü örtü altı yetiştiriciliği projelerini,			
	Kültür mantarı üretimi projelerini,			

KIRSAL KALKINMA DESTEKLERİ KAPSAMINDA GENÇ ÇİFTÇİ PROJELERİNİN DESTEKLENMESİ

YATIRIM KONULARI		DESTEK VERİLEN İLLER	DESTEK MİKTARI (en fazla)	BAŞVURU YERİ VE TARİHİ
Yöresel ürünleri ile tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik;	Tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesi konulu projeleri,	81 İL	30.000 TL	Başvuruların, genç çiftçilerin kırsal alanda ikamet ettiği veya ikamet etmeyi taahhüt ettiği yerleşim biriminin bağlı olduğu il/ilçe müdürlüklerine bizzat yapılması şarttır. Başvurular 2016/16 no'lu tebliğin yayımlandığı tarihten beş iş günü geçtikten sonra başlar. Başvuru süresi otuz gündür.
	Coğrafi işaretli, yerli gen kaynaklarını kullanarak, organik veya iyi tarım uygulamalı bitkisel ve hayvansal üretim konulu projeleri,			
	Coğrafi işareti olan gıdaların üretimi konulu projeleri,			

SAKARYA İLİ TARIMSAL YATIRIM REHBERİ

TARIMSAL KREDİLER

UYGULAYICI KURUM: ZİRAAT BANKASI, TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ

2016 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI

KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti(TL)	
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi /Kredisi		
HAYVANSAL ÜRETİM KONULARI				
Damızlık süt sığırları yetiştiriciliği	750.000 TL'ye kadar	100	50	12.500.000
	750.001-5.000.000 TL	75	50	
	5.000.001-12.500.000 TL	50	25	
Yaygın hayvansal üretim		75	50	200.000
Damızlık	Etçi ve kombine sığır yetiştiriciliği	100	75	7.500.000
	Düve yetiştiriciliği	100	75	7.500.000
Büyükbaş Hayvan	Yetiştiriciliği	50	25	3.000.000
	Besiciliği	50	50	5.000.000
Küçükbaş Hayvan	Yetiştiriciliği	100	75	5.000.000
	Besiciliği	100	50	1.500.000
Arıcılık		50	50	1.500.000
Kanatlı sektörü		50	25	3.000.000
Kanatlı sektörü damızlık yetiştiriciliği		100	100	7.500.000
Hindi Besiciliği		50	75	1.000.000
Su Ürünleri	Su ürünleri yetiştiriciliği	100	50	5.000.000
	Su ürünleri avcılığı	50	50	2.000.000

SAKARYA İLİ TARIMSAL YATIRIM REHBERİ

2016 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI				
KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)	
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi /Kredisi		
BİTKİSEL ÜRETİM KONULARI				
Kontrollü örtüaltı tarımı	750.000 TL'ye kadar	75	50	10.000.000
	750.001 -5.000.000 TL	50	25	
	5.000.001 -10.000.000 TL	25	25	
Yaygın bitkisel üretim	50.000 TL'ye kadar	50	50	250.000
	50.001 - 250.000 TL	25	25	
Çok yıllık yem bitkisi üretimi		100	75	2.500.000
Yurt içi sertifikalı tohum, fide, fidan üretimi		100	100	10.000.000
Yurt içi sertifikalı tohum, fide kullanımı		50	50	1.000.000
Yurt içi sertifikalı fidan kullanımı		50	50	5.000.000
Süs bitkisi üretimi		50	50	2.500.000
Stratejik bitkisel üretim		50	50	2.000.000
Sera Modernizasyonu		100	50	100.000

SAKARYA İLİ TARIMSAL YATIRIM REHBERİ

2016 YILI DÜŞÜK FAİZLİ YATIRIM ve İŞLETME KREDİSİ UYGULAMALARI

KREDİ KONULARI	İNDİRİM ORANI (%)		Kredi Üst Limiti (TL)
	Yatırım Dönemi	İşletme Dönemi /Kredisi	
MUHTELİF KONULAR			
İyi tarım/Organik tarım uygulamaları	50	50	5.000.000
Tarımsal Mekanizasyon	50	50	1.500.000
Modern basınçlı sulama	100	75	1.500.000
Arazi alımı	25	25	500.000
Lisanslı Depoculuk Yatırımları	50	25	5.000.000
TARIMSAL AMAÇLI KOOPERATİFLERİN ÜRETİM KONULARI			
Damızlık Süt Sığırı Yetiştiriciliği	100	50	7.500.000
Büyükbaş Hayvan Besiciliği	75	50	5.000.000
Küçükbaş Hayvan Besiciliği	100	50	5.000.000
Kontrollü Örtü Altı Tarımı	75	50	7.500.000
Su Ürünleri Avçılığı	50	50	3.000.000
Tarımsal Ürün İşleme, Paketleme, Depolama Tesisi	75	50	5.000.000
Yaş Çay Yaprağı Üretimi		50	5.000.000

YATIRIM TEŞVİKLERİ

UYGULAYICI KURUM: EKONOMİ BAKANLIĞI, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü

GENEL AÇIKLAMALAR

İlgili Mevzuat

- 19.06.2012 tarih ve 28328 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar”
- 20.06.2012 tarih ve 28329 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2012/1)”

Sabit yatırım tutarı ve asgari kapasite

- Yatırımların destek unsurlarından yararlanabilmesi için asgari sabit yatırım tutarının; 1 inci ve 2 nci bölgelerde birmilyon Türk Lirası, 3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı bölgelerde ise beşyüzbin Türk Lirası olması gerekir. Ayrıca, yatırımların asgari kapasite, sabit yatırım tutarı ve diğer şartları sağlaması da gerekir.
- Finansal kiralama yöntemiyle yapılacak yatırımlarda finansal kiralamaya konu makine ve teçhizata ait toplam tutarın, her bir finansal kiralama şirketi için asgari ikiyüzbin Türk Lirası olması gerekir.
- Teşvik belgesi kapsamında yatırım harcaması olarak kabul edilen maddi olmayan duran varlıkların (marka, lisans, know-how vb.) oranı, teşvik belgesinde kayıtlı toplam sabit yatırım tutarının yüzde ellisini aşamaz.

Müracaat

- Teşvik belgesi müracaatları, Ekonomi Bakanlığına yapılır. Ancak, genel teşvik uygulamaları kapsamında yer alan ve sabit yatırım tutarı onmilyon Türk Lirasını aşmayan, tebliğle belirlenecek yatırımlar için yatırımcının tercihine bağlı olarak yatırımın yapılacağı yerdeki yerel birimlere de müracaat edilebilir.

Tesvik belgesi

- Yatırımların destek unsurlarından yararlanabilmesi için, projenin uygun görülmesi ve teşvik belgesi düzenlenmesi gerekir.

Diğer desteklerden yararlanma

Bu kapsamdaki destek unsurlarından yararlanan yatırım harcamaları, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının desteklerinden yararlanamaz. Ancak, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının sadece sübvansiyonlu kredi desteğinden yararlanan yatırımlar, bu Karar kapsamında faiz desteği dışındaki diğer destek unsurlarından yararlandırılabilirler.”

Tarım sektörüne ilişkin değerlendirme

- Tarım Sektörüne yönelik yatırımlar, “Genel Teşvik Sistemi” ve “Bölgesel Teşvikler”den yararlanabilir.

GENEL TEŞVİK SİSTEMİ

- Bölge ayrımı yapılmaksızın, belirlenen asgari sabit yatırım tutarı şartı ile diğer Tebliğ şartlarını sağlayan Tarımsal yatırımlar, Genel Teşvik Sistemi kapsamında;
  - ✓ Gümrük Vergisi Muafiyeti
  - ✓ KDV İstinası desteğinden faydalanılabilir.
- Ayrıca, Bölgesel Teşvik Sistemi kapsamında teşvik belgesi düzenlenebilecek olan yatırımlar için talep edilmesi halinde Genel Teşvik Uygulamaları çerçevesinde belge düzenlenebilir.
- **Genel teşvik sistemi kapsamında teşvik edilemeyecek yatırımlar:**
  - Un, irmik (makarna imalatı ile entegre irmik yatırımları ve mısır irmiği yatırımları hariç), yem (balık unu, balık yağı, balık yemi ve entegre hayvancılık üretimi içindeki yem üretimi hariç), mısır nişastası ve nişasta bazlı şeker.”
  - Dışarıya yemek hizmeti sunan işletmeler (hazır yemek).
  - Küp şeker.
  - 5 dekarın altındaki seracılık yatırımları.
  - Bitkisel üretim (5 dekar ve üstü seracılık yatırımları, kültür mantarı yetiştiriciliği ve entegre hayvancılık yatırımları içerisindeki yem bitkileri yetiştiriciliği hariç).
  - Bölgesel uygulamalar kapsamında teşvik edilecek entegre hayvancılık yatırımları ve şartlı desteklenecek hayvancılık yatırımları dışındaki hayvancılık yatırımları.
  - 5 ton/gün ve altında üretim kapasitesine sahip süt işleme yatırımları.
- **Teşviki belirli şartlara bağlı yatırım konuları:**
  - Süt yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında asgari 150 büyükbaş,
  - Et yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında asgari 150 büyükbaş,
  - Damızlık büyükbaş entegre hayvan yetiştiriciliğinde (et/süt yönlü) asgari 150 büyükbaş/dönem,
  - Kanatlı entegre yatırımlarında 100.000 adet/dönem,
  - Süt ve et yönlü küçükbaş entegre yatırımlarında (damızlık dahil) 1.000 küçükbaş dönem şartı aranır.

BÖLGESEL TEŞVİKLER

Sakarya ilinde Bölgesel Teşvikler Kapsamında Desteklenen Tarımsal Sektörler

BÖLGESEL TEŞVİKLERDEN YARARLANACAK SEKTÖRLER	ASGARİ YATIRIM TUTARLARI VEYA KAPASİTELERİ
Entegre hayvancılık yatırımları (entegre damızlık hayvancılık yatırımları dahil)*	1 Milyon TL
Gıda ürünleri ve içecek imalatı**	2 Milyon TL
Su ürünleri yetiştiriciliği (Balık yavrusu ve yumurtası üretimi dahil)	1 Milyon TL
Soğuk hava deposu hizmetleri	1.000 metrekare
Lisanslı depoculuk	2 Milyon TL
Seracılık	40 Dekar

*Süt yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında 500 büyükbaş, et yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında 700 büyükbaş/dönem, damızlık büyükbaş entegre yatırımlarında 500 büyükbaş, damızlık küçükbaş entegre yatırımlarında 2.00 küçükbaş, süt ve et yönlü küçükbaş entegre yatırımlarında 2.000 küçükbaş/dönem ve kanatlı entegre yatırımlarında 200.000 adet/dönem asgari kapasite şartı aranır (damızlık kanatlı entegre yatırımlarında kapasite şartı aranmaz).

**Gıda ürünleri ve içecek imalatı yatırımlarından "makarna, makarna ile entegre irmik yatırımları, şehriye, kuskus, yufka, kadayıf, pirinç, ev hayvanları için hazır yem, balık unu, balık yağı, balık yemi, ekmekek, raki, bira, kuruyemiş, turşu, linter pamuğu, çay, fındık kırma/kavurma, hazır çorba ve et suları ve müstahzarları üretimleri ile tahıl ve baklagil tasnif ve ambalajlanması" yatırımları bölgesel teşviklerden yararlanamaz.

SAKARYA İLİ TARIMSAL YATIRIM REHBERİ

Sakarya ilinde Bölgesel Teşvik Kalemleri

DESTEK UNSURLARI	31.12.2015 tarihine kadar başlanılan yatırımlar	01.01.2016 tarihinden itibaren başlanılan yatırımlar
GÜMRÜK VERGİSİ MUAFİYETİ	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR	
KDV İSTİSNASI	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR	
VERGİ İNDİRİMİ		
Yatırıma Katkı Oranı (%)	20	15
Vergi İndirim Oranı (%)	55	40
SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ		
Desteğin Uygulama Süresi	3 yıl	-
Desteğin Sabit Yatırım Tutarına Oranı (%)	15	
YATIRIM YERİ TAHSİSİ	TÜM SEKTÖRLERDEKİ TEŞVİK BELGELİ YATIRIMLAR	

BÖLGESEL TEŞVİK KALEMLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Gümrük Vergisi Muafiyeti: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

KDV İstisnası: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Vergi İndirimi: gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşınca kadar indirimli olarak uygulanmasıdır.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının belirli bir süre Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Yatırım Yeri Tahsisi: Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmiş bölgesel desteklerden yararlanacak yatırımlar için Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilebilir.

BİR ALT BÖLGE DESTEĞİNDEN FAYDALANMA

Bölgesel teşvik uygulamaları kapsamında teşvik belgesi düzenlenen yatırımlar, aşağıdaki şartlarından en az birini sağlaması durumunda vergi indirimi ve sigorta primi işveren hissesi desteği açısından buldukları bölgenin bir alt bölgesinde sağlanan oran ve sürelerde bu desteklerden yararlanabilir.

Sağlanması gerekli şartlar

- ✓ Yatırımın Organize Sanayi Bölgesinde gerçekleştirilmesi,
- ✓ Yatırımın aynı sektörde faaliyet gösteren en az beş gerçek veya tüzel kişinin ortağı olduğu yatırımcı tarafından gerçekleştirilmesi ve ortak faaliyet gösteren alanda entegrasyonu sağlayacak bir yatırım olması.

KALKINMA AJANSLARI TARAFINDAN DESTEKLENEN ALANLAR

UYGULAYICI KURUM: DOĞU MARMARA KALKINMA AJANSI

Kalkınma Ajansları, Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulunun kararlaştırdığı ve Kalkınma Bakanlığının onayladığı Çalışma Programı ve Bütçe doğrultusunda hazırlanan ve finanse edilen Mali Destek Programları kapsamında tarım sektörüne de destek sunabilmektedirler.

Bu programlar kapsamında, destek için öncelikli alanlar, örnek proje konuları ve başvuru koşulları Ajansların web-sitelerinde ilan edilmekte ve Başvuru rehberlerinde ayrıntılı bilgiler yer almaktadır.

Kalkınma Ajansları, detayları yıllık çalışma programında ve başvuru rehberinde açıkça belirtilmek kaydıyla;

- Yerel idarelere,
- Üniversitelere,
- Kamu kurum ve kuruluşlarına,
- Kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarına,
- Sivil toplum kuruluşlarına,
- Kâr amacı güden işletmelere,
- Kooperatif ve birliklere,
- Gerçek ve tüzel kişilere, proje veya faaliyetleri için “Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet destekleme Yönetmeliđi”nde belirtilen usul ve esaslar dâhilinde “*mali ve teknik*” olmak üzere iki konuda destek sağlanmaktadır.

Mali Destek Türleri:

Doğrudan Finansman Desteği

Doğrudan finansman desteği, ajansın esas itibarıyla proje teklif çağrısı yöntemiyle kullandığı desteklerden oluşur. Ancak ajans istisnai olarak, proje teklif çağrısı yapmaksızın ve proje hazırlığı konusundaki yükümlülüklerinden bazılarını hafifletmek veya proje hazırlık sürecini doğrudan yönetmek suretiyle, doğrudan faaliyet desteği ve güdümlü proje desteği şeklinde de doğrudan destek sağlayabilir. Bu destek 3 şekilde sağlanır; “Güdümlü Proje Desteği”, “Doğrudan Faaliyet Desteği” ve “Proje Teklif Çağrısı”

Faiz Desteği

Faiz desteği, kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin başvuru rehberinde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlardan alacakları krediler karşılığında ödeyecekleri faiz giderlerinin, Ajans tarafından karşılanmasını öngören karşılıksız yardımdır.

Faizsiz Kredi Desteği

Faizsiz kredi desteği, ajans tarafından kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin başvuru rehberinde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlar eliyle kredi verilmesini ve bu mali desteğin bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslar dahilinde ajansa faiz ödenmeksizin taksitler halinde geri ödenmesini öngören karşılıksız yardımdır.

Faizsiz kredi desteğinde, yararlanıcıya sözleşme tarihinden itibaren en az üç ay geri ödemesiz dönem tanınır ve geri ödeme işlemleri, sözleşme tarihinden itibaren en fazla dört yıl içinde tamamlanır.

KOSGEB HİZMET VE DESTEKLERİ

Desteklenen Sektörler

- 1- Madencilik ve taş ocakçılığı
- 2- İmalat
- 3- Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
- 4- Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
- 5- İnşaat
- 6- Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
- 7- Ulaştırma ve depolama
- 8- Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
- 9- Bilgi ve iletişim
- 10- Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler
- 11- İdari ve destek hizmet faaliyetleri
- 12- Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor
- 13- Diğer hizmet faaliyetleri

Destek Programları

- 1- Genel Destek Programı
- 2- Ar-ge, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Programı
- 3- Kobi Proje Destek Programı
- 4- Girişimcilik Destek Programı
- 5- Tematik Destek Programı İşbirliği-Güçbirliği Destek Programı
- 6- Gelişen İşletmeler Piyasası Kobi Destek Programı
- 7- Finansman Destekleri (Kredi Faiz)

Kosgeb Hizmet ve Destekleri Veri Tabanına Kayıt

Bir işletmenin KOSGEB Desteklerinden yararlanabilmesi için öncelikle veri tabanına kayıt olması gerekmektedir. Veri tabanına kayıt işlemleri için <http://www.kosgeb.gov.tr> adresinden “E-KOBİ” tıklanıp KOSGEB’ e ilk kayıt linkini seçip işletmeye ait bilgiler girilir kaydedilip sonraki sayfada KOBİ Bilgi Beyannamesi doldurulur.

İletişim Bilgileri

- **Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı - Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi (TARYAT)**
Adres: Eskişehir Yolu 9. Km Yeni Bina 14.Kat Lodumlu / ANKARA
Tel: 0 (312) 258 84 52 0 (312) 258 84 09
Faks: 0 (312) 258 85 16
Web: www.taryat.gov.tr
E-posta: taryat@tarim.gov.tr
- **Ekonomi Bakanlığı- Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü**
Adres: İnönü Bulvarı No:36 06510 Emek / ANKARA
Tel: 0 (312) 444 63 63
Web: www.ekonomi.gov.tr
E-posta: tesvik@ekonomi.gov.tr
- **Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı–Sakarya İl Müdürlüğü**
Adres: Sakarya cad. Erenler Merkez SAKARYA
Tel: 0 (261) 241 20 20; 241 20 15;
Santral: 0 (261) 241 20 13-14 Dahili:153-154
Faks: 0 (261) 241 20 16
Web :
E-posta: tarim540000@msn.com

- **Sakarya Valiliği**

Adres: Sakarya Valiliği Resmi Daireler Kampüsü Camili /SAKARYA

Tel: 0 (264) 251 35 15-16-17-18

Faks: 0 (264) 251 55 19

Web : www.sakarya.gov.tr

E-posta: sakarya@icisleri.gov.tr

- **Doğu Marmara Kalkınma Ajansı (MARKA)**

Adres: Yenişehir Mah. Demokrasi Bulvarı No:72/A 41050 İzmit-KOCAELİ

Tel: : 0 (262) 332 01 44 Dahili: 115

Faks: 0 262 332 01 45

Web : www.marka.org.tr

E-posta: info@marka.org.tr

- **Sakarya Yatırım Destek Ofisi**

Adres : Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası Sakarya Mah. No: 19 Arifiye – SAKARYA

Tel : 0 (262).332 01 44

Faks : 0 (264) 275 05 55

- **Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)**

Adres: Abdülhak Hamit Cad. No:866 Altınışevler / MAMAK / ANKARA

Tel: 0 (312) 595 28 00

Faks: 0 (312) 368 07 15

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Stratejik Yönetim Daire Başkanlığı

TARIMSAL YATIRIMCI DANIŞMA OFİSİ

